

5 Účastníci řízení a zastoupení

Správné vymezení okruhu účastníků řízení dané § 27 a 28 správního řádu je klíčové z hlediska určení těch fyzických a právnických osob, o jejichž právech a povinnostech je v řízení rozhodováno. Účelem určení účastníků řízení je také zajištění realizace jejich procesních práv (srov. zejména § 36 správního řádu), včetně minimalizace rizika tzv. opomenutých účastníků. Bez svých adresátů nemůže být veřejná správa realizována. Plně to platí i pro správní řízení, které je jednou z procesních forem činnosti veřejné správy. Ve správním řízení jsou účastníci vymezeni vždy individuálně, na čemž ničeho nemění, že jich může být velké množství (k tomu srov. § 144 správního řádu). Pokud by však okruh účastníků nebyl zcela jednoznačně určitelný, potom se bude nejspíše jednat o proces vedoucí k vydání opatření obecné povahy. Od účastníků řízení, kteří jsou prostřednictvím svých práv na řízení osobně zainteresováni, je nutno odlišovat další osoby, jež se na řízení participují, jako je znalec, zástupce, svědek, podpůrce, apod., případně se vyskytují pouze v určitých fázích řízení.

Osnova znalostí:

Hlavní účastníci, vedlejší účastníci, tzv. tvrzené účastnění, opomenutí účastníci, zastoupení, zákonné zastoupení, zastoupení dle plné moci.

Která konkrétní ustanovení správního řádu upravují následující instituty?

- a) procesní způsobilost _____
- b) tvrzení účastníci _____
- c) účastníci podle zvláštního zákona _____
- d) vedlejší účastníci _____
- e) opomenutí účastníci _____
- f) druhy zástupců _____
- g) opatrovník _____
- h) hlavní účastníci _____

Do následujících vět doplňte odpovídající pojem ve správném gramatickém tvaru:

*opatrovník tvrdit vyhovět účastník účastenství námitka přímé dotčení
moci pochybnosti prokázat společný zástupce nesprávnost zákonný
zástupce dotčení zmocněnec společný zmocněnec usnesení*

„_____ správního řízení se nestává ten, s kým správní orgán _____ jako s účastníkem řízení jednal.“

(rozsudek NSS ze dne 7. 12. 2005, sp. zn. 3 As 8/2005, č. 825/2006 Sb. NSS)

„Podmínkou _____ v řízení není _____ věcným _____ uplatněným účastníkem. Pro úspěšnost námitky vztahující se k účastenství postačuje potence _____ práva.“

(rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. 1 As 80/2008, č. 1787/2009 Sb. NSS)

Účastníky jsou další dotčené osoby, pokud _____ být rozhodnutím _____ ve svých právech nebo povinnostech.

Za účastníka bude v _____ považován i ten, kdo _____, že je účastníkem, dokud se _____ opak. O tom, zda osoba je či není účastníkem, vydá správní orgán _____.

Zástupcem účastníka je _____, _____ nebo _____; zástupcem účastníků, jejichž zájmy si neodporují, může být i _____ nebo _____.

Vytvořte správné párové dvojice z uvedených pojmů:

1) rodič	a) svéprávnost
2) advokát dle plné moci	b) opatrovník
3) osoba dle rozhodnutí správního orgánu	c) zmocněnec
4) procesní způsobilost	d) zákonný zástupce

I. příklad:

Žadatel Jan Svěhlavý v žádosti, která se zcela objektivně vztahovala i k dalším osobám, resp. jejich právům (tj. sousedé žadatele), v rozporu s § 45 odst. 1 správního řádu neoznačil tyto osoby jako další účastníky řízení. Správní orgán v souladu s dispoziční zásadou vycházel výlučně z obsahu a náležitostí žádosti, protože ani on tyto osoby za účastníky řízení neoznačil, nepovažoval a v řízení s nimi nejednal.

- a) *Byl takový postup správního orgánu v pořádku? Proč?*
- b) *Je možné přesto sousedy považovat za účastníky řízení?*
- c) *Jakým způsobem by se sousedé mohli stát oficiálně účastníky řízení?*
- d) *Mohli by tito sousedé podat odvolání proti rozhodnutí ve věci, v níž s nimi nebylo jako s účastníky jednáno?*

II. příklad:

Řidič motorového vozidla Karel Rychlý, jež své vozidlo denně potřebuje k výkonu podnikatelské činnosti, se bohužel opakovaně dopouští přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Proto udělil plnou moc svému příteli, nedostudovanému právníkovi z politických důvodů, Kristiánu Novákovi, aby jej zastupoval ve všech správních řízeních, která s ním v kterékoliv věci mohou být vedena u všech správních orgánů.

- a) *Je taková plná moc v souladu se zákonem?*
- b) *Co je podstatou tzv. generální plné moci udělené advokátovi a obyčejné plné moci udělené tzv. obecnému zmocněnci?*
- c) *Mohl by Karel Rychlý požádat správní orgán o ustanovení zástupce (tzn. ex officio; kupř. z důvodu jeho nemajetnosti)?*

III. příklad:

Účastník řízení Jan Mazaný v průběhu řízení o přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu předložil plnou moc udělenou k zastupování v tomto správním řízení panu José Manuelu Noriegovi, bytem San José, Dona Cristobala 125b, Kostarika.

- a) *Byl takový postup účastníka řízení možný?*
- b) *Je správní orgán povinen takovou plnou moc akceptovat, případně za jakých podmínek by takovou plnou moc správní orgán akceptovat nemusel?*